ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 23.4.2026 г.
COM(2026) 158 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

относно функционирането на механизмите за проверка на традиционните собствени ресурси (2022—2024 г.) в съответствие с член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета от 30 април 2021 г. за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз

ОБЩ ПРЕГЛЕД

На всеки три години Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета за функционирането на системата за проверки на традиционните собствени ресурси (ТСР). В настоящия доклад е представена подробна информация относно извършените проверки през периода 2022 — 2024 г.

Между 2022 и 2024 г. Комисията продължи да прилага мерките си срещу ***занижената с измама стойност на текстилни изделия и обувки от Китайската народна република****, внасяни в Обединеното кралство и в държавите членки. През 2018 г. Комисията започна производства за установяване на нарушение срещу Обединеното кралство, а през 2022 г. Съдът на Европейския съюз се произнесе в полза на Комисията (C-213/19). Поради това знаково дело Комисията в крайна сметка осигури почти 3 милиарда евро допълнителни ТСР и лихви в бюджета на ЕС през 2023 г. В резултат на правните разяснения от страна на Сметната палата и действията по правоприлагане от страна на Комисията държавите членки значително подобриха стратегиите си за контрол в тази област. Понастоящем Комисията приключва висящите дела за занижаване на стойността в сътрудничество със съответните държави членки, което включва определяне на окончателните суми на свързаните загуби и лихви по ТСР.*

Във връзка с оттеглянето на Обединеното кралство от ЕС на 1 януари 2021 г. Комисията продължава да гарантира плащането на неизплатените суми ТСР, дължими от Обединеното кралство в съответствие със споразумението за оттегляне.

Между 2022 г. и 2024 г. Комисията също така увеличи целенасочените си ad hoc мерки за защита на бюджета на ЕС, като се основава на констатациите от инспекциите, например чрез документни одити на вноса на ***слънчеви панели и клетки*** *с деклариран произход от Малайзия и Тайван, във всички държави членки. В резултат на това до 31 декември 2024 г. държавите членки предоставиха на бюджета на ЕС допълнителни ТСР в размер на 376,8 милиона евро, свързани с тези стоки.*

Освен това планираните годишни дейности по проверка включваха теми като: i) ***управлението на сметка А и сметка Б****; ii)* ***електронната търговия; iii)*** ***процедурата за специфична употреба;*** *и* ***iv) антидъмпинговите и изравнителните мита****.*

И накрая, докладът обхваща други редовни дейности, провеждани за защита на финансовите интереси на ЕС: i) последващи мерки във връзка с предварителните констатации на Европейската сметна палата; ii) разглеждане на отписаните несъбираеми вземания от държавите членки; iii) последващите действия по отношение на сумите, предоставени на доброволен принцип; iv) третирането на грешките на държавите членки; v) управлението на базата данни относно случаите на измами и нередности; и vi) помощта, предоставена на страните кандидатки.

1. ВЪВЕДЕНИЕ

От 2022 г. до 2024 г. в бюджета на ЕС постъпиха повече от **68 милиарда евро** (нето) традиционни собствени ресурси (ТСР)[1], или над 22,7 милиарда евро средногодишно.

Проверките на ТСР се основават на Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета от 30 април 2021 г.[2].

На всеки три години[3] Комисията докладва на Европейския парламент и на Съвета за функционирането на системата за проверки на ТСР.

В настоящия доклад се описва и анализира функционирането на системата за проверки на ТСР за периода от 2022 г. до 2024 г.[4] В него също така се описват проверките на ТСР, извършени от Комисията през този период, и се обхващат други дейности, чиято цел е да се защитят финансовите интереси на ЕС, включително:

- проверки на място и целенасочени документни одити, проведени от Комисията в държавите членки, и последващите действия във връзка с тези проверки;
- последващи действия във връзка с предварителните констатации на Европейската сметна палата;
- разглеждане на отписаните несъбираеми вземания от държавите членки;
- третиране на грешките на държавите членки, довели до загуба на ТСР;
- управление на базата данни за докладване от страна на държавите членки на измами и нередности с отражение върху ТСР (OWNRES);
- помощ за страните кандидатки за членство в ЕС (глава 33);
- становища за изменение на регламента относно предоставянето[5].

Изброените по-горе дейности се извършват от малък екип от 18 служители, които гарантират, че ТСР се събират своевременно и че държавите членки прилагат правилно правните разпоредби. Екипът също така предоставя насоки на националните органи: i) по време на посещенията за проверка; ii) по време на провежданите два пъти годишно заседания на Консултативния комитет по собствените ресурси (ККСР); или iii) на *ad hoc* основа.

---

[1] Мита върху продукти, внесени от държави извън ЕС, и налози върху захарта.

[2] Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета от 30 април 2021 г. за определяне на мерки за прилагане на системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 608/2014 (ОВ L 165, 11.5.2021 г., стр. 1).

[3] Съгласно член 6, параграф 3 от Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768.

[4] Докладът е съсредоточен върху проверките, извършени от институциите на ЕС (Комисията и Сметната палата). Той не обхваща извършените от държавите членки проверки, подробните резултати от които са включени в годишния доклад, изготвен съгласно член 325 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

[5] Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 на Съвета от 26 май 2014 година относно методите и процедурата за предоставяне на традиционните собствени ресурси, собствените ресурси на база ДДС и на база БНД и относно мерките за удовлетворяване на потребностите от парични средства (преработен текст) (ОВ L 168, 7.6.2014 г., стр. 39). Този регламент се нарича „Регламент относно предоставянето“.

2. ПРОВЕРКИ НА ТСР: УРЕДБА И МЕТОДИКА

2.1. Регулаторна и оперативна уредба за ТСР

Събирането на ТСР се делегира на държавите членки съгласно правото на Съюза. Те трябва да предоставят митата, които сами са установили и събрали, на разположение[6] на бюджета на ЕС. През отчетния период държавите членки продължиха да прилагат единна ставка от 25 % по отношение на всички суми на ТСР, установени[7] като компенсация за разходите по събирането, независимо от действително направените разходи. Това означава, че Комисията получава само 75 % от събраните мита, а държавите членки задържат 25 % като разходи по събирането. От държавите членки се изисква също така да извършват митнически проверки и да докладват констатациите от тези проверки на Комисията.

Въпреки това Комисията запазва значителни правомощия да извършва проверки по отношение на ТСР. В този контекст проверките на място са важен инструмент за надзор на системата за събиране на ТСР, който позволява на Комисията да извършва няколко вида проверки[8] на митническите сметки, процедури и документи на държавите членки.

От Комисията се изисква също така да отговори на: i) констатациите и оценките, направени от Сметната палата в нейния годишен доклад, и на ii) специалните доклади или предварителните констатации; и на iii) констатациите и препоръките, направени от Европейския парламент по време на процедурата по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета.

Дейностите по проверка на Комисията имат три основни цели, които са посочени в трите точки по-долу.

- Първата цел е поддържане на равнопоставеност между държавите членки, независимо къде в ЕС се извършва митническото оформяне на стоките, с оглед предотвратяване на нарушения на конкуренцията.

- Втората цел е да се гарантира, че митата се установяват и събират своевременно. Комисията трябва да бъде сигурна, че държавите членки спазват своите отговорности за събиране и предоставяне на съответните ТСР. Комисията проучва действията, предприети от държавите членки във връзка със събирането на ТСР, в това число навременното уведомяване за митническото задължение и необходимите процедури за принудително изпълнение.

---

[6] Думата „предоставят“ означава, че държавите членки извършват плащания към бюджета на ЕС.

[7] През годините този процент се е променил от 10 % за сумите, предоставени преди 28 февруари 2001 г., на 25 % за сумите, предоставени от 1 март 2001 г. до 28 февруари 2014 г., и на 20 % за сумите, предоставени от 1 март 2014 г. до 28 февруари 2021 г. За сумите, предоставени след 1 март 2021 г., процентът, който се прилага, е 25 %.

[8] **Проверки на процедурите**: проверки на разпоредбите на държавите членки относно системата за събиране на ТСР. **Проверки на документите**: анализ на счетоводните отчети и на всички видове счетоводни документи и досиета на държавите членки, в това число докладите на държавите членки относно несъбираемите вземания. **Проверки на място, документни одити**: проверки на съответствието на националните системи и съответната документация със законодателството на ЕС както от счетоводна гледна точка, така и от гледна точка на митническите въпроси. Тези проверки се осъществяват съвместно със съответните държави членки.

– Третата цел е да се информира бюджетният орган (Европейският парламент и Съветът на Европейския съюз) и в резултат на това да се получи потвърждение, че е изпълнила задълженията си. Въз основа на констатациите от проверките Комисията оценява ефективността и усърдието на държавите членки при определянето и събирането на митата и предоставянето на съответните ТСР. Комисията изисква да бъдат предприети мерки за отстраняване на всички недостатъци, така че в крайна сметка да може да представи доклад на бюджетния орган.

Проверките също така спомагат да се гарантира ефективното функциониране на митническия съюз, защитата на производителите от ЕС и еднаквото прилагане на правилата на ЕС. Те също така спомагат за отстраняване на пропуските, които дават възможност на измамниците да злоупотребяват със системата или да избягват плащането на приложимите мита.

Констатациите от проверките представляват важен принос за приходната политика на генерална дирекция „Бюджет“ по отношение на регулаторната уредба на текущите и евентуалните бъдещи собствени ресурси. Тези констатации се споделят и с други служби на Комисията (например ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“[9], ГД „Търговия“[10] и OLAF[11]), за да им се помогне да преодолеят недостатъците, установени на равнището на политиката.

От 1 януари 2021 г. се прилагат текущото решение за собствените ресурси[12] и Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 за определяне на мерки за прилагане. Освен това непрекъснатото развитие на мерките за улесняване и опростяване на търговията изисква редовна адаптация на проверките на ТСР, осъществявани от Комисията и от държавите членки.

2.2. Цели и методика на проверките на място и проверките от разстояние във връзка с ТСР

Основната цел на проверките на ТСР е да се постигне увереност, че въведените в държавите членки процедури отговарят на съответното законодателство на ЕС, както и че финансовите интереси на ЕС са защитени по подходящ начин, където и да се извършва митническото оформяне на стоките. Всяка година проверките са съсредоточени върху конкретни митнически и счетоводни теми. Това спомага за хармонизиране и подобряване на действащите процедури в държавите членки с оглед на защитата на финансовите интереси на ЕС по последователен начин.

Проверките на място на Комисията се планират като част от годишна програма за проверки, изготвена въз основа на анализ на риска и включваща теми, които да бъдат подложени на проверка в държавите членки. Тези проверки се извършват в съответствие

[9] Генерална дирекция „Данъчно облагане и митнически съюз“
[10] Генерална дирекция „Търговия и икономическа сигурност“
[11] Европейска служба за борба с измамите
[12] Решение (ЕС, Евратом) 2020/2053 на Съвета от 14 декември 2020 година относно системата на собствените ресурси на Европейския съюз и за отмяна на Решение 2014/335/ЕС, Евратом (ОВ L 424, 15.12.2020 г., стр. 1).

със стандартизирани процедури и включват използването на специално разработени одитни инструменти, разработени от ГД „Бюджет“ с цел повишаване на съпоставимостта на резултатите от проверките.

Темите на проверките се определят въз основа на предложения от държавите членки или службите на Комисията (напр. ГД „Бюджет“, ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“, OLAF). Сътрудничеството между службите на Комисията продължава на етапа на разработване на инструментите за одит и чрез договореност, съгласно която други служби на Комисията се присъединяват към ГД „Бюджет“ по време на посещенията за проверка. Освен това се провеждат систематично консултации с ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“, OLAF и Правната служба, и се представят коментари, преди докладите от проверките да бъдат представени в Консултативния комитет по ТСР. Този подход гарантира съгласуваност в службите на Комисията и равно третиране на всички държави членки.

От 2020 г. насам Комисията извършва при необходимост допълнителни *ad hoc* проверки и документни одити в области, където са установени конкретни рискове. Тези целенасочени документни одити се извършват предимно от разстояние (напр. слънчеви панели, стратегия за контрол на стоки, свързани с COVID-19, които подлежат на освобождаване от мита).

3. ПРОВЕРКИ НА ТСР, ИЗВЪРШЕНИ ОТ КОМИСИЯТА ПРЕЗ ПЕРИОДА 2022—2024 Г.

През периода 2022—2024 г. Комисията извърши **56 проверки на ТСР** съгласно член 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768, които доведоха до 161 констатации. В таблица 1 е представен преглед по държави членки на проверките, извършени през този период.

От направените 161 констатации най-малко 103 (64 %) имаха пряко финансово отражение (т.е. държавите членки е трябвало да предоставят допълнителни ТСР), а 21 (13 %) имаха регулаторни последици.

Проверките бяха съсредоточени върху счетоводни и митнически въпроси.

Таблица 1 Преглед на проверките, извършени през периода 2022—2024 г.

ДЧ	Сметки А и Б			Антидъмпингово мито/изравнително мито[13]		Електронна търговия	Специфична употреба
	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2022 г.	2024 г.	2022 г.	2023 г.
AT					×		×
BE			×	×		×	×
BG			×	×			×
HR					×		

[13] Стратегия за контрол на антидъмпинговите и изравнителните мита (АДМ/ИМ)

CY					×		
CZ				×			×
DK					×		
EE							×
FI					×		×
FR			×				×
DE			×			×	×
EL	×		×				×
HU					×	×	×
IE			×	×			×
IT			×			×	
LV					×		
LT					×		
LU							×
MT				×			×
NL		×	×			×	×
PL			×				
PT				×			×
RO			×	×			
SK				×			
SI							×
ES			×			×	
SE			×	×			×
UK		×	×				
Общо	**1**	**2**	**13**	**9**	**8**	**6**	**17**

3.1. Счетоводни въпроси

През периода 2022—2024 г. във всички държави членки и Обединеното кралство бяха проведени проверки относно **достоверността на сметки А и Б**[14] **и на съответните отчети**. Заключението беше, че процедурите за изготвяне на тези отчети като цяло съответстват на законодателството на ЕС и осигуряват защитата на финансовите интереси на ЕС. Констатациите, съобщени от Комисията след тези проверки, се отнасят, наред с другото, до: i) късното установяване и уведомяване за митническите задължения; ii) непредоставянето или несвоевременното предоставяне на сумите в бюджета на ЕС; iii) недостатъци при принудителното събиране на митнически задължения; iv) неправилни вписвания/заличавания от двете сметки; v) недостатъци в процедурите за отписване; vi) несъответствия между двете сметки; и vii) късно заличаване от сметка Б.

[14] Държавите членки вписват ТСР в една от следните две сметки:
- **обичайна сметка** (А) — за установените събрани или обезпечени суми (тези суми се внасят в бюджета на ЕС);
- **отделна сметка** (Б) — за установените несъбрани суми или оспорените обезпечени суми. ТСР, които съответстват на **несъбираеми** мита, се изваждат от отделната сметка след определен период от време. Тези суми на ТСР трябва едновременно с това да бъдат предоставени (изплатени) на Комисията, освен ако не могат да бъдат събрани по причини, които не могат да бъдат приписани на държавата членка (вж. също точка 5.1 по-долу).

В допълнение към основната митническа тема, управлението на сметки А и Б бе проверено във всички посетени държави членки като втора тема за проверка. При проведените на тази тема проверки през периода 2022—2024 г. бе потвърдено, че повечето грешки в сметка А и в сметка Б са еднократни и че системните грешки представляват изключение. Съответните държави членки приеха финансовите последици от направените от Комисията констатации.

Цялостната ситуация се е подобрила между 2022 г. и 2024 г. в сравнение с предходния отчетен период поради вниманието, отделено на тези теми при проверките на Комисията, и поради допълнителните подобрения в електронните счетоводни системи, използвани от държавите членки, които намаляват риска от грешки, произтичащи от ръчното коригиране на данните от националните органи. Държавите членки обаче трябва продължават да полагат усилия да осигуряват надлежно управление на сметки А и Б, както и за предоставяне на цялата изисквана информация, за да се гарантират пълнотата, яснотата и прозрачността на отчетите.

През 2022 г. сметка Б беше проверена чрез **специални документни одити** във всички държави членки. По време на тези одити Комисията насочи вниманието си към неприключените случаи във връзка със сметка Б, като ефективно подпомогна държавите членки при целенасоченото изчистване на техните сметки Б.

Освен това през периода 2022—2024 г. държавите членки предприеха допълнителни мерки, наред с другото, чрез: i) оценяване на собствената си финансова отговорност; ii) предоставяне на сумите на доброволен принцип, когато е целесъобразно; и iii) съобщаването им на Комисията, като се използва приложението към сметка А.

В заключение, въпреки че при проверките на Комисията бяха установени някои недостатъци, общото функциониране на системите за сметки А и Б се подобри благодарение на работата на Комисията по проверките на ТСР, което доведе до по-добра защита на финансовите интереси на ЕС.

3.2. Митнически въпроси 2022—2024 г.

Митническите теми, избрани за проверки, се променят от година на година, като се обръща специално внимание на въпросите, свързани с най-висок риск за финансовите интереси на Европейския съюз.

През разглеждания тригодишен период проверките бяха съсредоточени върху следните теми:

- стратегията за контрол на антидъмпинговите и изравнителните мита (2022 г. и 2024 г.);
- стратегията за контрол на електронната търговия и пратките с ниска стойност (2022 г.);
- стратегията за контрол на специфичната употреба (2023 г.).

През 2022 г. и 2024 г. **в 17 държави членки**[15] **бяха извършени проверки на стратегията за контрол на антидъмпинговите и изравнителните мита (АМ/ИМ)**. Системите за контрол бяха оценени от Комисията за частично или изцяло задоволителни. Основните недостатъци са свързани с: i) неизпълнение или закъсняло изпълнение на рисковите профили; ii) непоследователни проверки; iii) късно установяване на окончателни антидъмпингови мита и късно предоставяне на окончателните антидъмпингови мита (включително осчетоводяване на временните антидъмпингови/изравнителни мита, които стават окончателни); iv) неустановяване или късно установяване на антидъмпингови/изравнителни мита след получаване на информация от OLAF; и v) прилагането на неправилни ставки на антидъмпинговите/изравнителните мита.

През 2022 г. Комисията провери **стратегията за контрол на електронната търговия и пратките с ниска стойност** в шест държави членки. Системите за контрол бяха оценени за частично или изцяло задоволителни. Основните недостатъци са свързани със стратегията за управление и контрол на риска при електронната търговия и пратките с ниска стойност.

През 2023 г. Комисията провери **стратегията за контрол за процедурата за специфична употреба** в 17 държави членки. Системите за контрол бяха оценени за частично или изцяло задоволителни. Сред установените недостатъци бяха: i) неактуални национални инструкции; ii) недостатъчен мониторинг на разрешенията; iii) липсващи елементи в разрешенията; iv) разрешения, предоставени за дълги периоди; v) неуведомяване за свидетелствата за приключване или несвоевременно уведомяване за това; vi) недостатъчни проверки на декларациите; vii) косвени представители, подаващи декларации; и viii) системи за деклариране, при които не се проверява дали декларираните кодове по ТАРИК съответстват на кодовете по ТАРИК, включени в разрешението.

През 2022 г. Комисията извърши шест документни одита на **стратегията за контрол на свързаните с COVID-19 стоки, подлежащи на освобождаване от мита**. На 14 юни 2022 г. Комисията поиска данните да бъдат предоставени от съответните държави членки. Бяха установени някои незначителни случаи на финансова отговорност и съответните държави членки приеха финансовите последици в съответните случаи.

3.3. Внос на текстилни изделия и обувки със занижена стойност

На 8 март 2022 г. Съдът на Европейския съюз се произнесе в полза на Комисията по делото за нарушение, заведено срещу Обединеното кралство във връзка с текстилни изделия и обувки със занижена стойност (C-213/19). Този знаков случай в крайна сметка проправи пътя за допълнителни плащания от Обединеното кралство към бюджета на ЕС в размер на почти 3 милиарда евро в ТСР и лихви. В него също така се изясняват по-

[15] През 2021 г. и в осем държави членки бяха извършени проверки на стратегията за контрол на антидъмпинговите и изравнителните мита.

общо отговорностите на държавите членки за ефективна борба с този вид измами, като се одобряват мерките, препоръчани от Комисията от 2011 г. насам.

В резултат на правните разяснения от страна на Сметната палата и действията по правоприлагане от страна на Комисията държавите членки значително подобриха стратегиите си за контрол в тази област. Няколко държави членки преразгледаха организационната си структура във връзка с управлението на риска в областта на митниците, като създадоха нови екипи и назначиха специализиран персонал за митнически контрол.

Що се отнася до финансовата отговорност в контекста на тази конкретна измама чрез занижаване на стойността, Комисията и няколко държави членки приключиха съвместно тези случаи, като окончателните дължими суми бяха изплатени. За останалите държави членки този процес на определяне на сумите, които трябва да бъдат платени, ще приключи скоро.

3.4. Слънчеви панели

През 2018 г. и 2019 г. Комисията извърши проверки на ТСР в 10 държави членки, за да оцени стратегията им за контрол върху вноса на слънчеви модули и ключови компоненти с деклариран произход от Китайската народна република, Малайзия и Тайван и подлежащи на мерки за търговска защита (антидъмпингови и изравнителни мита).

Поради повтарящ се пропуск, установен при три от тези целеви проверки (свързан с неправилното тълкуване на термина *изпратен от* съгласно регламенти за изпълнение (ЕС) 2016/184 и 2016/185 на Комисията от 11 февруари 2016 г.), ГД „Бюджет“ разшири обхвата на своя контрол, за да включва всички държави членки, внасящи едни и същи стоки през периода 30 май 2015 г.—3 септември 2018 г.[16] С писмо от 1 юни 2021 г. ГД „Бюджет“ уведоми 21 държави членки[17] за потенциалните загуби на ТСР, произтичащи от посоченото неправилно тълкуване на вноса на слънчеви панели и клетки с деклариран произход от Малайзия и Тайван.

До 31 декември 2024 г. за 12 държави членки проследяването на този недостатък беше счетено за приключено или защото не са били изгубени ТСР, или защото главницата плюс лихвите са били платени в бюджета на ЕС на обща стойност 376,8 милиона евро. Последващите действия във връзка с разследването на този недостатък са в ход за 12 държави членки и Обединеното кралство.

И накрая, Комисията допълнително разясни значението и обхвата на термина *изпратен от*, както е тълкуван от Съда. Комисията успя да направи това благодарение на: i) своите дейности по проверка; ii) контактите си с държавите членки; и iii) няколко презентации пред държавите членки. Това спомогна за постигането на еднакви условия на конкуренция за държавите членки и за повишаване на равнището на защита на

[16] Действителност на мерките за търговска защита.

[17] Включително седем държави членки, които преди това са били обект на специфични проверки. Три държави членки вече са били обект на целенасочена проверка на ТСР по тази тема, а четири държави членки не са внасяли такива слънчеви модули и елементи през разглеждания период.

установените в ЕС предприятия срещу невярно деклариран внос, с който се заобикалят мерките за търговска защита на Комисията.

4. ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ ВЪВ ВРЪЗКА С ПРОВЕРКИТЕ НА КОМИСИЯТА

4.1. Свързани с регулирането аспекти

От държавите членки се изисква да предприемат мерки, когато по време на проверките бъдат открити недостатъци или пропуски в националните нормативни или административни разпоредби, за да: i) приведат тези нормативни разпоредби в съответствие с изискванията на ЕС; и ii) хармонизират установяването и събирането на ТСР във всички 27 държави членки. Това привеждане в съответствие на регулаторната рамка е голямо постижение на Комисията в резултат на извършваните от нея проверки. Констатациите са също така ключов показател за трудностите, с които се сблъскват държавите членки при прилагането на разпоредбите в областта на митниците и собствените ресурси, и съдържат информация относно непрекъснатите усилия на Комисията за подобряване на регулаторната рамка. Например обратната информация от констатациите от проверките беше взета предвид в Регламент (ЕС, Евратом) 2022/615 на Съвета от 5 април 2022 г. за изменение на Регламент (ЕС, Евратом) № 609/2014 (вж. точка 5.4 по-долу).

4.2. Резултати при спорове

Тълкуването на правните разпоредби и процедурите в някои държави членки невинаги отговаря на изискванията на Комисията. Когато спорът не може да бъде разрешен, Комисията започва производство за установяване на нарушение[18].

През периода 2022—2024 г. Комисията откри 3 производства за установяване на нарушение и приключи 7 производства за установяване на нарушение, след като съответните държави членки осигуриха спазването на правилата. Тя приключи производството за установяване на нарушение срещу Обединеното кралство (C-213/19) след решението на Съда на ЕС от 2022 г. и плащането от страна на Обединеното кралство на всички суми, дължими през 2023 г. През декември 2024 г. бяха в ход само 4 производства за установяване на нарушение (като 2 от тях бяха приключени през 2025 г.).

Първото дело за неоснователно обогатяване, т.е. дело C-494/22 P, заведено от Чехия, беше решено в полза на Комисията през 2024 г. В решението си Съдът на ЕС посочи автономната отговорност на държавите членки по отношение на ТСР и тяхното задължение да действат проактивно за пълна защита на финансовите интереси на ЕС.

4.3. Финансови аспекти

След извършените от нея контролни дейности Комисията счита случаите от периода 2022—2024 г. за приключени и окончателните суми на допълнителните вземания на

[18] Съгласно член 258 от Договора за функционирането на Европейския съюз.

обща стойност над **4 милиарда евро**[19] (ТСР и свързаните с тях лихви) са били определени и изплатени. Тези суми бяха изплатени на Комисията главно във връзка със занижаването на стойността на текстилни продукти, обувки и слънчеви панели. Те се отнасят до констатациите, изложени в докладите от проверките, другите дейности по проверките, окончателните доклади на OLAF и последващите действия във връзка с констатациите на Сметната палата.

5. МЕРКИ НА КОМИСИЯТА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪБИРАНЕТО НА ТСР

Освен проверките на място в държавите членки Комисията разполага и с няколко други начина за контролиране на събирането на ТСР.

5.1. Разглеждане на отписаните несъбираеми вземания

Държавите членки трябва да предприемат всички мерки, за да предоставят ТСР, освен когато събирането се окаже невъзможно съгласно член 13, параграф 2 от Регламент (ЕС, Евратом) 609/2014:

- поради *непреодолима сила*;
- по други независещи от държавата членка причини; или
- поради отлагане на вписването в сметките или на уведомяването за митническото задължение, за да не се попречи на наказателно разследване, засягащо финансовите интереси на Съюза.

В съответствие със законодателството на ЕС държавите членки трябва да докладват на Комисията за несъбираемите суми от ТСР, надвишаващи 100 000 евро (доклади за отписване на вземания), за които смятат, че не носят отговорност. Впоследствие Комисията представя коментари по всеки доклад. Целта на Комисията при разглеждането на докладите за отписване на вземания е да оцени в каква степен държавите членки са положили необходимите усилия при изпълнение на автономната си отговорност да установят и съберат от икономическите оператори митата, представляващи ТСР.

По отношение на сумите под прага във връзка със задълженията за докладване в хода на проверките на място Комисията редовно разглежда извадки от случаи.

С цел подпомагане на държавите членки да преценят своята потенциална финансова отговорност по отношение на несъбираемите суми ТСР Комисията публикува работен документ — *Компендиум* — в който се определят критериите, използвани за оценяване на докладите за отписване на вземания. За Компендиума беше съобщено на всички държави членки за първи път по време на заседанието на ККСР на 6 декември 2012 г. Последната му преработена версия от 22 ноември 2024 г., в която бяха разгледани промените в законодателството на ЕС и съответната съдебна практика в областта на ТСР, беше представена на всички държави членки на официалните им езици на заседанието

[19] Това число включва сумите, посочени в раздели 3.3, 3.4 и 5.2 от настоящия доклад.

на ККСР за ТСР през декември 2024 г. Тази нова версия включва всички съответни тълкувания на съответното право на ЕС в съответствие със скорошната съдебна практика на Съда на ЕС и измененията, въведени с регламента относно предоставянето, изменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2022/615 на Съвета.

За всеки съответен случай на отписване над определения праг държавите членки трябва да изготвят структуриран доклад и да го изпратят на Комисията, използвайки многоезична база данни, наречена WOMIS (Write-Off Management and Information System — Система за управление и информация за отписване на вземания). Базата данни WOMIS, която се актуализира редовно, позволява ефикасно и сигурно управление на докладите на държавите членки.

Компетентните служби на Комисията (ГД „Бюджет“, ГД „Данъчно облагане и митнически съюз“, OLAF и Правната служба) оценяват доклада за отписване на вземания и представят коментари на държавата членка. Тези коментари се отнасят до обосновката, която държавата членка може да представи, за да обясни непредоставянето на Комисията на ТСР, съответстващи на несъбираемите мита.

През периода 2022—2024 г. на Комисията бяха изпратени 88 доклада за отписване на вземания (под формата на първоначални съобщения), отнасящи се до обща сума от 215,5 милиона евро. През същия 3-годишен период Комисията оцени общо 422 доклада за отписване на вземания (включително нови доклади). В 227 от тези 422 доклада (отнасящи се до 309,7 милиона евро) Комисията счете, че сумите на ТСР са се оказали несъбираеми по причини, дължащи се на съответната държава членка. При 42 доклада (отнасящи се до 50,6 милиона евро) Комисията се съгласи, че загубата на ТСР не би могла да бъде приписана на държавата членка. По отношение на 148 доклада (за 178,9 милиона евро) Комисията поиска допълнителна информация, за да завърши оценката си. Комисията счете останалите 5 доклада (относно 1,7 милиона евро) за неправилно докладвани като отписвания.

5.2. Третиране на грешки при установяването на митнически задължения, водещи до загуба на ТСР

Комисията предприема последващи действия във връзка с установените административни грешки, допуснати от държавите членки в ущърб на финансовите интереси на ЕС (включително: i) случаи, установени по време на проверки на място, ii) национални решения за възстановяване или опрощаване на вземания поради административни грешки, iii) отхвърлени отписвания на несъбираеми суми под 100 000 евро). По принцип Комисията издава нареждания за събиране на вземания, за да коригира грешките, открити в държавите членки, които плащат дължимите суми. През периода 2022—2024 г. дейностите по контрол на ТСР са довели до събирането на 260 милиона евро по нареждания за събиране на вземания за ТСР и 209 милиона евро лихви за забава, в допълнение към сумите, събрани за текстилни изделия и обувки със занижена стойност (точка 3.3) и слънчеви панели (точка 3.4).

5.3. Базата данни OWNRES

Съгласно член 5, параграф 1 от Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768[20], държавите членки трябва да изпращат на Комисията информация за случаите на измами и нередности, свързани с вземания в размер на над 10 000 евро. Тази информация се изпраща чрез базата данни OWNRES, която се управлява и поддържа от Комисията.

OWNRES осигурява на Комисията информацията, необходима за наблюдаване на събирането на средствата и за подготовка на извършваните от нея проверки на място и документни одити. Базата данни се използва и от OLAF за различни анализи и за наблюдение на последващите действия във връзка с нейните финансови препоръки, произтичащи от собствените разследвания на OLAF. Съобщените данни в OWNRES се оценяват подробно в годишния доклад на Комисията до Европейския парламент и Съвета относно защитата на финансовите интереси на Европейския съюз — борба с измамите, и в годишния доклад относно отчитане на резултатите на митническия съюз.

До края на 2024 г. базата данни на OWNRES съдържа 137 871[21] случая на измами или нередности (в процес на разглеждане или приключени), в сравнение със 121 199 случая в началото на 2022 г. Това представлява увеличение с около 13,8 %, или 16 672 нови случая, докладвани през тригодишния период 2022—2024 г.

Като част от заседанията на ККСР, провеждани два пъти годишно през периода 2022—2024 г., Комисията представи мерки за подобряване на сигурността на приложението OWNRES, като подготви държавите членки за въвеждането на двуфакторна автентификация. Освен това през 2022 г. и 2023 г. Комисията допълнително подобри OWNRES чрез: i) добавяне на нови полета; ii) задаване на напомняния за актуализиране на информацията в съществуващите доклади; iii) подобряване на качеството и степента на подробност на докладването; и iv) прецизиране на резултатите от търсенията, извършвани от всички заинтересовани страни в базата данни. През 2023 г. и 2024 г. Комисията предостави допълнителни насоки за подобряване на качеството на докладването.

5.4. Изменение на регламента относно предоставянето

Регламент (ЕС, Евратом) 609/2014 (регламент относно предоставянето) представлява основата на правната уредба за управление на собствените ресурси, гарантираща своевременното плащане от страна на държавите членки на сумите, дължими към бюджета на ЕС.

С оглед на по-нататъшното подобряване на тази уредба през 2021 г. Комисията предложи всеобхватно изменение на този регламент. Това предложение се основаваше на обратната информация от работата по проверките за ТСР и бе насочено към процедурните опасения

[20] Регламент (ЕС, Евратом) No 608/2014 на Съвета е отменен с Регламент (ЕС, Евратом) 2021/768 на Съвета на 31 декември 2020 г.

[21] Това число включва случаите, докладвани от Обединеното кралство в съответствие с член 136, параграф 2, буква в) и е) от Споразумението за оттегляне.

на държавите членки, като същевременно с него се гарантира защитата на финансовите интереси на ЕС и справедлива и балансирана рамка за приходите.

След обширен обмен с държавите членки Регламент (ЕС, Евратом) 2022/615 за изменение на регламента относно предоставянето влезе в сила през май 2022 г. Измененията включваха: i) разширяване на горната граница на лихвата за забава; и ii) въвеждане на „гратисен период“, съгласно който натрупването на лихва за забава се спира за пет години, когато дължимата сума е установена, вписана своевременно в отделната сметка и поддържана правилно в отделната сметка (член 12, параграф 1). Освен това държавите членки вече са освободени от задължението да предоставят сумите, когато закъснялото вписване в отделната сметка не е оказало влияние върху несъбираемостта на сумата (член 13, параграф 2). Освен това с изменението се формализира процедурата за извършване на плащания с изразени резерви (член 13а) и процедурата за преразглеждане (член 13б).

5.5 Европейска прокуратура (ЕРРО)

През периода на докладване Комисията и Европейската прокуратура си сътрудничиха тясно в поредица от технически обмени, за да предоставят разяснения на държавите членки по следните два въпроса: i) отлагане на уведомяването за митнически задължения, за да не се засягат наказателните разследвания от страна на Европейската прокуратура; и ii) финансовата отговорност за несъбирането на средствата. Тези разяснения бяха съобщени на държавите членки по време на заседанието на ККСР през декември 2024 г. Освен това, за да информира държавите членки за техните задължения към Европейската прокуратура, Комисията покани Европейската прокуратура да участва в заседанията на ККСР през декември 2023 г. (когато Европейската прокуратура представи задачите си на членовете на ККСР) и юли 2024 г.

6. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Резултатите за периода 2022—2024 г. показват, че проверките на ТСР от страна на Комисията — и систематичните последващи мерки за отстраняване на установените недостатъци — продължават да бъдат незаменими и ефикасни средства за: i) гарантиране на събирането на ТСР; ii) подобряване на нормативната уредба за собствените ресурси; и iii) предоставяне на увереност, че финансовите интереси на ЕС са защитени по подходящ начин. Това общо положително въздействие беше потвърдено и от годишната процедура по освобождаване от отговорност във връзка с изпълнението на бюджета, като през периода 2022—2024 г. не бяха отправени нови препоръки към Комисията по въпроси, свързани с ТСР.

Проверките продължават да бъдат ключов инструмент за хармонизиране и подобряване на спазването на съответните правила на ЕС. Финансовите последици от тях са значителни, както е видно от окончателната нетна сума (включително оттеглените резерви) от **над 4 милиарда евро за периода 2022—2024 г.**, предоставена в бюджета на ЕС. Проверките осигуряват значителен стимул за държавите членки да предоставят своевременно в пълен размер ТСР на разположение на бюджета на ЕС. Освен това

проверките спомагат да се гарантира правилното прилагане на митническите и счетоводните правила и по този начин допълнително да се защитят финансовите интереси на ЕС чрез осигуряване на мощен механизъм за противодействие и предотвратяване на причиняващи вреди нарушения на конкуренцията на вътрешния пазар.

Текущите тенденции в международната търговия, по-специално електронната търговия, представляват нови предизвикателства за бъдещето. Тези предизвикателства ще изискват нови подходящи инструменти и още по-тясно сътрудничество между Комисията и държавите членки, за да се координира на основаният на риска митнически контрол и да се гарантира ефективното събиране на митата.

За тази цел през май 2023 г. Комисията предложи амбициозна реформа на митническия съюз, чиято цел е да се укрепят и модернизират действащите понастоящем механизми.